

10. MİMARLIK ÖDÜLLERİ SAHİPLERİNİ BULDU

Türk Serbest Mimarlar Derneği tarafından iki yılda bir verilen TSMD Mimarlık ödüllerinin 10.'su gerçekleştirildi. Türk Serbest Mimarlar Derneği (TSMD), mimarlık mesleğinin öne aldığı değerlerin yaygınlaşması, mimarlık kültürünün ve mimarlık mesleğinin uygulanmasının geliştirilmesi, yapı sektöründeki sistem ve standartların yükseltilmesi, kentsel çevre bilincinin oluşması ve yapı sektörünün gelişmesi için 1987 yılından bu yana çabalarını sürdürmektedir.

Çeyrek yüzyılını tamamlayan dernek, hedefleri doğrultusunda kuruluşundan bu yana uğraş vermekte olup, mimarlık ortamına ve kültürüne katkı koyan mimarları, kurumları ve yapıları ödüllendirmektedir. İki yılda bir düzenlenen TSMD Mimarlık Ödülleri, Büyük Ödül, Yapı Ödülü, Mimarlığa Katkı Ödülü, Basın-Yayın Ödülü ve Jüri Özel Ödülü olmak üzere 5 dalda verilmektedir.

15 Aralık 2012'de Sheraton Ankara Otel'de düzenlenen Gala Gecesinde 10.su verilen TSMD Mimarlık Ödülleri'nde Enver Tokay'ın müellifi olduğu Ankara Vali Konağı TSMD "Jüri Özel Ödülü"nü aldı. Diğer ödüller şu şekilde belirlendi.

Büyük Ödül: Sevinç Hadi ve Şandor Hadi

Mimarlığa Katkı Ödülü: Prof.Dr. Enis Kortan, Ali Sinan Konyalı, Prof.Dr. Ali Cengizkan

Basın Yayın Ödülü: MİMDAP, Bekir Coşkun

TSMD Yapı Ödülü: Prof.Dr. Ali Atilla Yücel Mimar Semih Rüstem İş Merkezi, Nimet Aydın ve Gizem Turgut Altıkulaç İstanbul İl Özel İdare Binası,

TSMD 10. Mimarlık Ödülleri Jürisi şu şekilde olmuştur: Prof.Dr. Şengül Öymen Gür - Y.Mimar / Mühendis (University of Pennsylvania) (Jüri Başkanı), Dürrin Süer - Y. Mimar (Dokuz Eylül Üniversitesi), Kaya Arıkoğlu - Y. Mimar (Cornell University), Nuran Ünsal - Mimar (ADMMA), Özcan Uygur - Y.Mimar (ODTÜ), Prof.Dr. Celal Abdi Güzer - Y. Mimar (ODTÜ), Yeşim Hatırlı - Mimar (ODTÜ).



Büyük Ödül Sevinç Hadi ve Şandor Hadi

Bir ömür boyu mimarlığa adanmış yaşamları içinde, gerçekleştirdikleri nitelikli projeler, mimarlığa ve kent kültürüne yönelik çok boyutlu katkıları, çok sayıda mimarın yetişmesine yönelik olarak verdikleri emek, taviz vermeden sürdürmeye çalıştıkları modernist ve çağdaş mimarlık arayışları ve bir model olarak öne çıkan mesleki beraberlikleri ile Sevinç Hadi ve Şandor Hadi oybirliği ile “Büyük Ödül”e değer bulunmuşlardır.



Mimarlığa Katkı Ödülü Prof.Dr. Enis Kortan

Türkiye Mimarlık ortamına uzun yıllar eğitimci, mimar, eleştirmen ve araştırmacı olarak hizmet veren Prof. Dr. Enis Kortan Türkiye ortamında modern mimarlığın anlaşılmasına, sevilmesine ve yerleşmesine yönelik katkıları, gündelik ve moda olan eğilimlere taviz vermeksizin sürdürdüğü rasyonel ve tutarlı tavır, mimarın mimarlık mesleğinin saygınlığını korumaya, mimarlığın özgün bir yaratıcılık alanı ve bir sanat olarak algılanmasına yönelik çabaları ve bu doğrultuda yaptığı çok sayıda araştırma ve yayınlara “Mimarlığa Katkı” ödülüne, oybirliği ile, değer bulunmuştur.



Mimarlığa Katkı Ödülü Ali Sinan Konyalı

Ali Konyalı kültür ve sanat kitaplarının yanı sıra Didim-Milet-Priene, Doğu Karadeniz’de Kırsal Mimari, Bin Çeşit İstanbul ve Boğaziçi, Museum With No Frontiers, Discover İslamic Art, İstanbul Experience, Kuzey Doğu Anadolu’da Mimari, gibi mimarlık kitaplarında yer alan fotoğraflarının oluşturduğu zengin mimarlık birikimi, aralarında Berlin, Stockholm, Venedik gibi uluslararası sanat ortamlarının yer aldığı kentlerde gerçekleştirdiği sergilerle Mimarlığın ve mimarlık kültürünün yüceltilmesine, tanıtılmasına yönelik katkıları nedeniyle “Mimarlığa Katkı” ödülüne, oybirliği ile, değer bulunmuştur.

Ali Sinan Konyalı

1960 yılında İstanbul’da doğdu. Mimar Sinan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Bölümü’nde öğrenim gördü. Aynı yıllarda profesyonel fotoğrafa başladı. 1985 yılında düzenlenen Anadolu Medeniyetleri sergisi kapsamında hazırladığı multivizyon gösterilerini audiovisual sunumlar, kültür kitapları ve yayınları izledi. 1993 yılında gittiği ABD’de fotoğraf çalışmaları yanı sıra Türkiye tanıtımına yönelik fotoğraf sergileri düzenledi. 1999’da Türkiye’ye döndü ve belgesel fotoğrafçılık dalında birçok çalışmayı gerçekleştirdi. Sanatçı halen kültür ve sanat alanında fotoğraf üretimine, sergi, kitap ve multivizyon alanında belgesel çalışmalarına devam etmektedir.

Prof. Dr. Enis Kortan

Prof. Dr. Enis Kortan (Vidin 1932), Ankara Maarif Koleji (TED), Atatürk ve Taksim Liseleri’nde orta ve İstanbul Teknik Üniversitesi’nde yüksek öğrenimini yaptı. (Yüksek Mühendis Mimar 1953)

Serbest mimarlık büro faaliyetleri sırasında, çeşitli mimarlık proje yarışmalarında ödüller kazandı ve çok sayıda mimarlık eseri vücuda getirdi.

1957 yılında Amerika Birleşik Devletleri’ne gitti ve New York’ta 20. Yüzyılın ünlü mimarlarından ve aynı zamanda da Almanya Bauhaus ve ABD’de Harvard’da mimarlık hocalığı yapmış olan Marcel Breuer’in ve sonra da Skidmore, Owings, Merrill’in bürolarında görev aldı.

Modern Mimarlığa önemli katkıları olan mimarlardan Louis Kahn, Frank Lloyd Wright, Ludwig Mies van der Rohe, Walter Gropius, Eero Saarinen, Gio Ponti vb. ile tanıştı ve mesleki ilişkiler kurdu.

Yurda döndükten sonra 1964 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi’ne öğretim görevlisi olarak katıldı. 1973’de Doçent, 1978’de Profesör oldu. 1985 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Sistematiik Felsefe Kürsüsü’nde “Mimarlıkta Estetik” konusunda doktora yaptı. Prof. Kortan, araştırmalarını çoğunlukla Modern Türk Mimarlığı üzerine yoğunlaştırmıştır. “Türkiye’de Mimarlık Hareketleri ve Eleştirisi”, “Çağdaş Üniversite Kampüsleri Tasarımı”, “Mimarlıkta Teori ve Form”, “Kaybolan İstanbul’um” eserlerinden bazılarını.

1999 yılında, yaş sınırlaması nedeniyle emekli olmuştur; halen serbest mimarlık yaparak mesleğini sürdürmektedir.



Mimarlığa Katkı Ödülü Prof. Dr. Ali Cengizkan

Türkiye mimarlık ortamında ve uluslararası ortamda eğitimci, araştırmacı, ve eleştirmen olarak tanınmanın yanı sıra şair ve sanatçı kimliği ile de öne çıkan Prof. Dr. Ali Cengizkan eğitim ve yayın ortamına verdiği aralıksız katkının içinde özellikle yakın dönem mimarlık mirasının özgün araştırmalar yolu ile tanıtılması, tartışılması ve bir değer olarak algılanmasına yönelik katkıları, mimarlığın kent ölçeğinde etki ve işlevselliğinin farkedilmesine yönelik çabaları, mimarlar odası ve mimarlıkla ilgili diğer sivil toplum örgütleri ile paydaş sanat ve disiplinler ortamlara verdiği destek nedeni ile “Mimarlığa Katkı” ödülüne, oybirliği ile, değer bulunmuştur.

Ali Cengizkan (29 Ekim 1954, Ankara)

Ortaöğrenimini TED Ankara Koleji'nde tamamladı. 1978 yılında ODTÜ Mimarlık Fakültesi'ni bitirdi. Bir süre Ankara'da serbest mimarlık yaptı. 1981 yılında ODTÜ Mimarlık Bölümü'nde eğitim asistanı olarak çalıştı. 1994-1998 yılları arasında aynı bölümün başkanlığını yürüttü. Bu bölümde öğretim üyesi olarak çalışmalarını sürdürmektedir; Ağustos 2012'den beri aynı Fakülte'nin Dekanıdır.

İlk şiir kitabı olan “Senlere” (1980) ile 1981 yılında Akademi Kitabevi Şiir Başarı Ödülü'nü kazanan Ali Cengizkan, Türkiye Yazıları ve Yarın dergilerinin yazı kurullarında görev aldı. Şiirlerinde çağdaş Türk toplumunun sorunlarına, bireysel ve toplumsal duyarlılığını ustaca birleştirerek eğildi (“Bağımlı Şiir”, 1986). Şairliğinin yanı sıra, şiir üzerine yazıları ve şiir çevirileriyle de tanınan Cengizkan, yapıtlarını Türkiye Yazıları, Adam Sanat, Broy, Gösteri, Oluşum, Somut, Türk Dili, Varlık, Yazın, Yusufçuk gibi dergilerde yayımladı.

Ramis Dara şair için şöyle söylemektedir: “Ali Cengizkan, şiirlerinde estetik boyu kucaklamasının yanında, şiirin yaşamda yeri, karşılığı olmasını isteyen bir şairdir. Bu nokta da onu, kendi şiiri içinde bir tür öyküsellğe götürmektedir. Şair genellikle akıp giden ya da ilerde insanların ulaşacağı yaşamdaki bir an, bir çizgi, bir bir durumla ilgilenmektedir. Cengizkan'ın şiirinin önemli iki özelliği vardır: Yer yer yoğun bir siyasallığı içermesi ve ince alaya yaslanması.”

“Ozanım ben / Halka tanıklıktır görevim” diyen şairin, olgunluk yıllarında yazdığı şiirlerde, içerik bakımından daha evrensel bir tutumu benimsediği ve oluşturmaya çalıştığı yeni şiirin içeriğine uygun bir biçim arayışına yöneldiği gözlenmektedir (“Öğle Suyu”, 1997).

Basın Yayın Ödülü MİMDAP

2003 yılından bu yana kesintisiz hizmet veren bağımsız mimarlık portalı MİMDAP, kent ve tasarım gündemini ilgilendiren her konuda, ülkemiz ve dünya medyasını takip etmesi, güncel konuları kapsayan dosyalar oluşturmaları ve sunması, mimarları, plancıları, malzeme üreticilerini, kısaca, kentsel gelişmenin çeşitli aktörlerini buluşturması ve özellikle mimarlık eğitimi ve öğrencilerine yaptığı aydınlatıcı katkılar nedeniyle “Basın-Yayın” ödülüne, oybirliği ile, değer bulunmuştur.

Hasan Kıvrıkcı

1958 yılında Antalya'da doğdu. İlk ve orta eğitimini Antalya'da tamamladı. Yıldız Üniversitesi Mimarlık Fakültesini 1989'da, Mimari Tasarım dalında yüksek lisansını 1991 yılında tamamladı.

1989'dan beri kendi ofisinde serbest mimarlık hizmetleri yürütmektedir. Birçok projenin hazırlanması ve uygulanmasında görev almış, halen asıl olarak mimari proje ve uygulama alanında faaliyet yürütmektedir.

1998-2002 yılları arasında Mimarlar Odası İstanbul Şubesinde yönetici olarak çalışmış, 1999'dan sonra iki yıl İKK Afet Komitesi başkanlığı yapmıştır. 2006-2010 arasında İHD (İnsan Hakları Derneği) içerisinde faaliyetleri olmuştur. 2002-2004 Mimarlık Dergisi yayın kurulu üyeliği, 2004-2006 yılları arasında Archidek dergisi yayın kurulu üyeliği, 2004 yılında itibaren MİMDAP mimarlık yayın portalının yayın kurulunda yer almış ve halen sürdürmektedir.



Basın Yayın Ödülü Bekir Coşkun

Günümüz kültür ve siyaset ortamı içinde giderek önemini yitiren kentleşme ve mimarlık konuları ile bu konuların siyasetle olan ilişkilerini eleştirel bir dil içinde basın ortamına taşıyarak geniş kitlelerin ilgisini çeken, yazılarında çevre bilincinin yanı sıra öne çıkardığı doğa saygısı ve tüm canlılara olan duyarlı yaklaşımı ile alternatif bir zemin oluşturan yazar Bekir Coşkun “Basın-Yayın” ödülüne, oybirliği ile, değer bulunmuştur.

Bekir Coşkun

Urfâ'da, memur bir babanın çocuğu olarak dünyaya geldi. 4 yaşında annesini kaybetti. Liseyi aynı şehirde bitirdikten sonra Ankara'da Yüksek Gazetecilik Okulu'ndan mezun oldu. 1974'te foto muhabiri olarak işe başladı. Çektiği fotoğraflar kendi deyimiyle “hiçbir zaman çıkmayınca” işine son veridi. Daha sonra polis muhabirliği, parlamento muhabirliği yaptı. 1978'de Günaydın Gazetesi'ne geçti. İlk köşesinin adı Dokuzuncu Köy'dü. Gazeteyi Asil Nadir alınca, istifa etti. 1987'de Sabah Gazetesi'nde Onuncu Köy başlıklı köşesini yazmaya başladı. 1993'te Hürriyet Gazetesi'nde geçti. Şu ana kadar yayımlanmış 4 adet kitabı bulunmaktadır: “Dövler”, “Avukatımı İstiyorum”, “Pako'ya Mektuplar”, “Ben Pako” ve “Başın Öne Eğilmesin”...

Köpeği Pako'nun adıyla kaleme aldığı yazılar yayımlanmıştır. TRT'de yayımlanan “Pako'ya Mektuplar” adlı dizi başta BBC olmak üzere altı AB ülkesi televizyonu tarafından satın alınmıştır. Hayvansever kişiliğiyle de bilinen yazar; keman çalabilmektedir, bir doğa ve deniz tutkudur. Yaz ayları Ayvalık'ın Cunda Adası'nda ikâmet etmektedir. Bekir Coşkun, 9 Eylül 2009 tarihi itibarıyla Hürriyet Gazetesi'nde ayrılmıştır. Bekir Coşkun, 25 Eylül 2009 tarihi itibarıyla Haber Türk gazetesinde yazılarına başlamıştır. Ancak referandumda AKP hükümetine karşı yazdığı yazılardan dolayı baskı gördüğünü iddia eden Coşkun'un işine 20 Eylül 2010 itibarıyla de son verilmiştir. Bekir Coşkun, 3 Kasım 2010 tarihinden itibaren Cumhuriyet Gazetesinde Onuncu Köy köşesinde yazılarına devam etmektedir.





Jüri Özel Ödülü

Enver Tokay

(Ankara Vali Konağı Projesiyle)

Özellikle modern mimarlık mirasının hızla aşınmaya uğradığı Başkent ortamında Ankara Vali Konağı, modernist dil kullanılarak geleneksel mimarimizin soyutlanıp yorumlandığı yapı olması ve bir dönem mimarlığını, bu mimarlığın başkentte kabul görme biçimini başarıyla temsil etmesi nedeniyle jüri özel ödülüne, oybirliği ile, değer bulunmuş, jüri bu ödül ile modern mimarlık mirasımızın korunmasının önemine dikkat çekmeyi hedeflemiştir.



Yapı Ödülü

Prof.Dr. Ali Atilla Yücel

(Mimar Semih Rüstem İş Merkezi Projesiyle)

Adana'nın Atatürk Bulvarı üzerinde kentle kurduğu ilişkiyle monoton ve tipolojik kent dokusuna alternatif oluşturan yapılaşma cadde üzerinde bulunan Cumhuriyet tarihine ait iki villayı ve yarattıkları insani ölçeğine yönelik korumacı yaklaşımı, arka planda kalmasına karşın ve kendi varlığını çağdaş bir mimari dil içinde ve yarışmadan öne çıkarması ile takdire layık görülmüştür. Kentle kurduğu ilişkiyle, iç mekanlarda yaratılan kaliteyle ve yansıttığı çağdaş mimari anlayışıyla, çevresindeki yapı kalitesine yönelik olarak alternatif bir anlayış modeli sunan Semih Rüstem İş Merkezi, oybirliği ile "Yapı Ödülü"ne değer görülmüştür.

Yapı Ödülü

Nimet Aydın / Gizem Turgut Altıkulaç

(İstanbul İl Özel İdare Binası Projesiyle)

Kamu yapılarının alışılmış dışı kapalı dil anlayışına alternatif oluşturarak kullanıcı ve çalışanların ilişkisini şeffaflaştıran, ışığı çalışma mekânlarının yanı sıra ortak mekânlarda da cömertçe içeri alan, katların dolaşım alanlarını bağlayan galerilerle iç mekânda görsel ilişkiyi sağlayan İl Özel İdare Binası, sıradan bir arsa üzerinde konumlanmasına rağmen kitlesel parçalanmalar, dolu boş oranları ile önce kentsel boyutta ve yaklaştıkça insan ölçeğinde ele alınan, tanımlı ve davetkâr kapı imgesinin getirdiği farklılaşmanın ulaştığı tasarım ve yapı değerlerinin yanısıra bir yarışma projesi sürecinin özgün ve başarılı örneği olması ile, oybirliği ile "Yapı Ödülü"ne değer bulunmuştur.



“HAYATTAN VE SANATTAN BESLENEN BİR MİMARLIK ÜRETİMİ”

SEVİNÇ - ŞANDOR HADİ

“Sevinç Hadi ile yaptığımız söyleşi, bugün giderek profesyonelce üretim yapılan bir hizmet sektörüne dönüşen mimarlığın, aslında diğer yaratıcı alanlardan ve hayattan nasıl beslenebileceğini bir kere daha gösteriyor. Uzun yıllar Şandor Hadi ile birlikte mesleki faaliyetin ötesine taşıyıp, hayatın ve mimarlığın karşılıklı birbiri içine nüfuz ettiği bir deneyime dönüştürdükleri mimarlık üretimleriyle Türk mimarlığı içinde özel bir yere sahipler.”



Sevinç Hadi söyleşi için bizi evinde kabul ettiğinde, Şandor Hadi ile uzun yıllar birlikte sürdürdükleri mimarlık üretiminin yansımalarıyla dolu salonda, kafamızda kurguladığımız söyleşiye bir kenara bırakıp, gördüklerimiz üzerinden sohbete başladık. Zira evin her yanı, sabırla ve özel bir yetenekle ürünlere yansımış yılların birikiminin izleriyle dolu. Resimler, fotoğraflar, mobilyalar ve Etiler'deki bir apartman dairesinden özenle dönüştürülmüş evin kendisi, Sevinç-Şandor Hadi çiftinin mimarlıkla sınırlı olmayan zengin dünyasını gösteriyor. Kısa sürede, her birini öğrenmek, hikâyesini dinleme isteği ile sohbet başlıyor. Sevinç hanım sözün bir yerinde “**bu ev adeta bizim mimarlığımızın kitabıdır**” diyerek aslında her şeyi tek cümle ile özetliyor. Duvarda asılı olan el oyması ahşap “kavukluk” salonda en çok dikkat çeken objelerden biri ve söze bununla başlamış oluyoruz;

Sevinç Hadi: Arkadaşımız Mehmet Tataroğlu'nun antikalarla ilgilenen müşterilerinden biri elindeki kavukluğun çoğaltılmasını istemiş. Mehmet de antikaya çok meraklı, iyi anlayan, çok hünerli bir mimardır. Çoğaltılacak kavukluk, Edirnekari denilen, üzerinde skarpela izleri görülen, koyu yeşil, kırmızı boyalı, çiçek, üzüm salkımı, asma yaprağı gibi kabartmalarla bezenmiş kaba bir yontu idi. Mehmet “bundan birkaç adet yaptıracağız, size de yaptırayım mı” diye sordu. Şandor da “sen yaptırma, ben kendim yaparım” dedi. Birlikte Topkapı'da Bit Pazarı'na gittiler. Şandor oradan eski bir sandık seçti. Eski, iyice kurumuş, çarpılmamış, bir ceviz sandık. Dışarıdaki taşığa oturup 35 günde kavukluğunu yaptı. Kâh kıl testere ile delikler açtı, kâh oydu. Akşamları da hiç başka bir iş yapmadan bununla uğraştı.

Orijinal kavukluğun duvara dayanan aynasındaki üzüm salkımı, asma yaprağı gibi kabartmaları önce yaptı, sonra kalabalık oldu diyerek hepsini kazıyıp attı. Kavukluğun tablasını tutan desteğe ve çevresine kendi yorumunu kattı. Perdah ve cilalama işi derken kavukluk öylece tamamlandı. Otantik kavukluk kaba bir yontu iken Şandor'un ki onun mükemmeliyetten yana olduğunu gösteren bir nesne oldu.

Şandor inşaatın en kaba işinden fırçanın en ince uçlusuna kadar her şeyi yapabileceğini söylerdi. Temele taşı indirmek, kalıp kurmak, harç karmak, duvar örmek, ahşapla uğraşmak, fayansları kaplamak, kiremitler, bacalar vs. bunların hepsini gereğine göre yapardı. Bir tek elektriği

Bu söyleşi
Ömer Kanıpak,
Hüseyin Kahvecioğlu
ve Cem İlhan
tarafından yapılmıştır.



sevmezdi ve yapmazdı. Tuzla'daki evde, ablama ait olan kısmın dolaplarını bir usta yaptı, "bizimki ne olacak?" dedim, "biz beraber yapacağız" dedi. Müştemilata bir planya yerleştirmişti. Dolapların bir kısmını beraber yaptık. Ben ucundan tuttum, o kesti, biçti. Hakikaten, çok sade ve çok güzel oldu.

ÖK: Malzemeye olan ilgisini ne zaman öğrendi? Ahşabın dönmeyeceği vs. gibi şeyleri nasıl öğrenmişti?

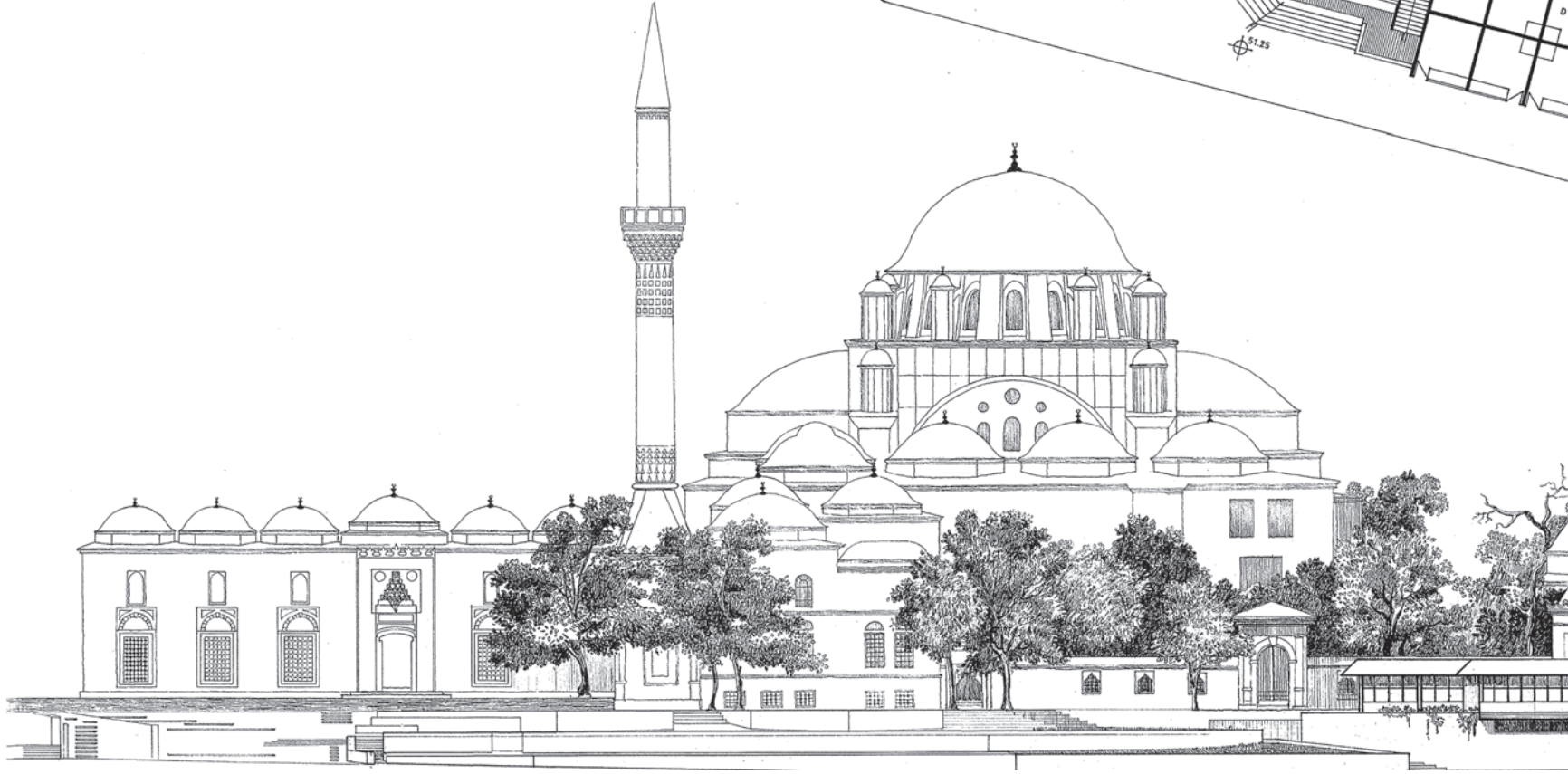
SH: Şandor el becerisi olan bir insan. Doğuştan böyle bir yeteneği var. Çocukken resimli kitaplara bakıp kendisi de onlar gibi çizmeye çabalamış, basit oyuncaklar yapabilmek için çakı ve ahşapla uğraşmış. Toprakten boya, çatlamayan heykel çamuru hazırlamış. Ortaokul, lise çağlarında resim heykel gibi uğraşları olmuş. Ödüller kazanmış. Hatta yaptığı bir heykeli birisi satın almış, o da parasıyla İtalya'da yaklaşık 40 günlük bir seyahat yapmış. Resim ve heykelle çok merakı vardı, bu konuda çok okurdu. Aslen zaten heykeltıraş olmayı düşünüyormuş. Annesinin "aç kalacaksın, mimar ol" demesiyle mimarlığa yönelmiş. Sonrasında da hiç heykel yapmadı. Saint Michel Lisesi'nde okurken

spor kupalarının konduğu dolabın üstünü ahşap kabartma yazı, top ve defne yaprakları ile taçlandırmış. Yıllar sonra gördüm o dolabı.

Şandor'un babası Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türkiye'ye gelen uzmanlardan. Anadolu'da çalıştığı dönemde bir müddet birbirlerinden ayrı kalmışlar. Şandor ve kardeşleri Tophane'de limana babalarını karşılamaya giderlermiş. O arada Şandor gemileri izleyip iyice gözlemlemiş. Kaldıkları yerde muşamba kaplı döşemenin altındaki mukavvayı keşfetmişler. Şandor muşambayı söküp mukavvayı çıkartmış, Rıhtım'daki Güneysu Vapuru'nun bacaları, bocurgatları, filikaları, vinçleri ve kaptan köşkü ile detaylandırılmış maketini yapmış. Ardından tabii, bir sürü gemi ve oyuncak daha. Onun dünyası iyice gözlemlemek ve bir şeyi eğer istiyorsa gerçekleştirmek üzerine idi.

Şandor'un babasının Anadolu'da bulunması, savaşla birlikte Macaristan'a geri dönememeleri ile çocukların okula gidişi 3 yıl kadar aksadıktan sonra Yeşilköy Pansiyonlu İlkokulu'nda öğretmenlerin desteği ile el becerilerini geliştirmiş. Örneğin okul bahçesini tanzim etmek, Ninette De Valois'nın temsil vereceği sahne dekorunu düzen-

Zemin kat planı



leme gibi uğraşları ona teslim etmişler. Şandor'u henüz 14 yaşında iken bu tip işlerde destekleyen Zakire Öğretmen unutamadığı isim idi.

Şandor'un hayatında çok önemli yer tutan bir bölüm daha var. O da üst üste sekiz yıl tekrarlanan, yazları önce 1 ay Uludağ'da, sonra 1 ay Gemlik Körfezi'nde kalabalık bir grup olarak geçirdikleri kamp hayatı. Doğa sevgisi ve ilgisinin yanı sıra gözlem gücünü artıran, kendi işini yapma ve her tür işi eksiksiz bitirme becerisi ve yeteneklerini keşfetme fırsatı veren deneyimlerini anlatırdı Şandor keyifle.

ÖK: Gündüz çalışıp geceleri bunları mı yapıyordu yoksa bütün gün böyle işler mi yapıyordu?

SH: Şandor çok erken kalkardı. Akşamları da çoğunlukla sanat ve tasarımla ilgili kitaplar okuyup saat 11 de uyurdu. Bu onun alışkanlığı idi. Tabii eğer çalışması gerekirse uykusuz da kalırdı. Ama onun düsturu "gündüzün şerri gecenin hayrından iyidir" idi. İşini gündüz yapardı, çok çalışırdı. Masaya oturup çalışmaya başladığında kendinden geçirdi.

ÖK: Ofisin işleri ile bu tip işleri ayrı zamanlarda yapmak üzere ayırıyordu mu? Yoksa hepsi bir arada mı yürürdü?

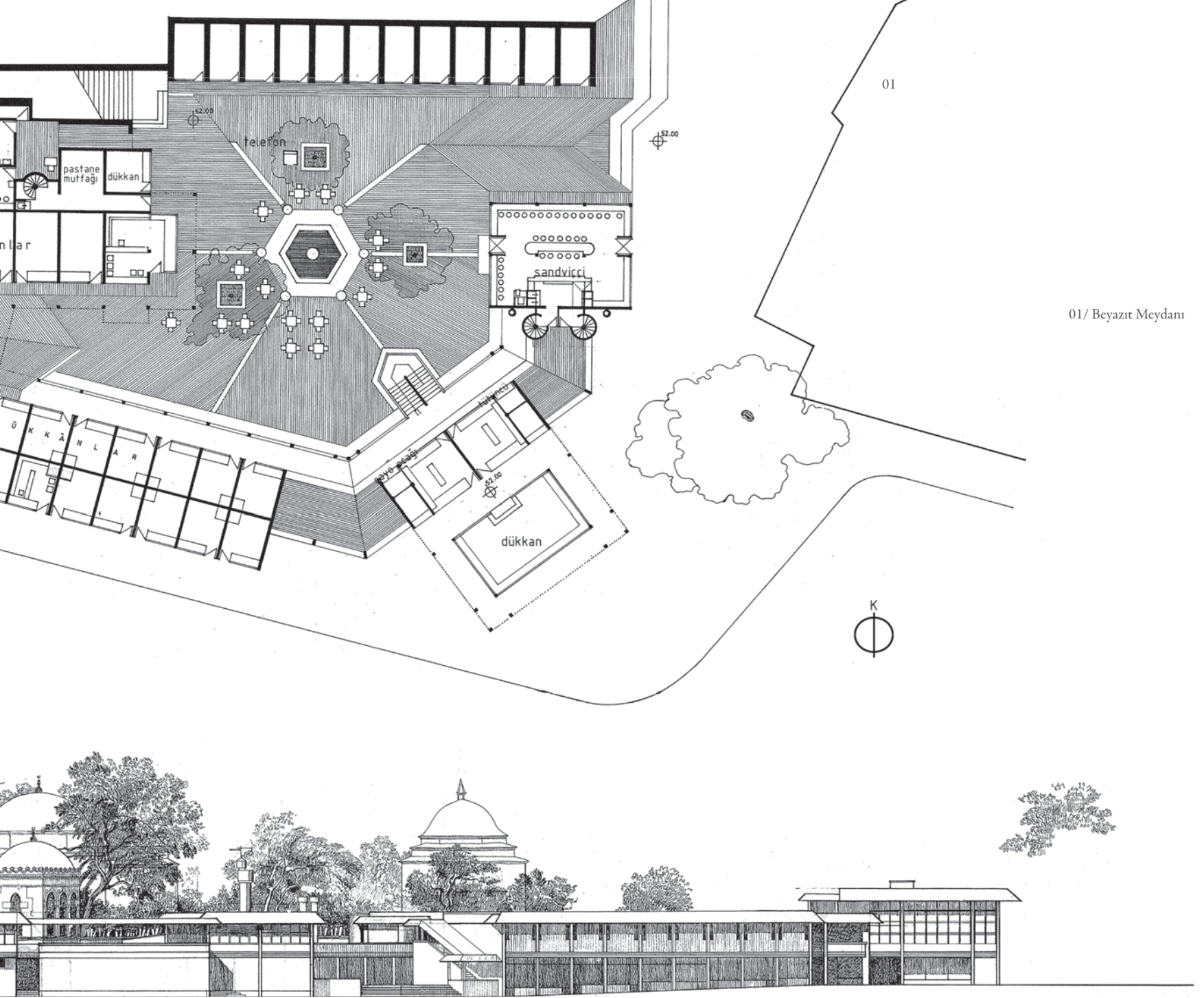
SH: Öyle sistematik bir ayrımı yoktu. Kavukluğu yapmak önemliyse arka arkaya 35 gün onu da yapabiliirdi.

Cem İlhan: Büroda çalışanlar ne yapıyordu peki?

SH: Büroda çalışan yoktu ki.(gülüşmeler) Kendimiz çalışıyorduk, kendimize göre ayarlıyorduk. Zaman zaman çalışanlar oldu tabii fakat örneğin bir konkura çalışıyorsak kendimiz çalışırdık. Genellikle uygulama projesi gibi daha kapsamlı işler yapılıyorsa çalışanlar olurdu.

Hüseyin Kahvecioğlu: Ben klasik bir soru ile araya girmek istiyorum, birlikte çalışmaya ne zaman, nasıl başladınız?

SH: Ben daha önceden, mezuniyetim sonrası Almanya'ya gitmiş gelmişim. Bir gün gazete ilanından yirmi kadar yerin imar planı işinin ihaleye çıktığını okudum. Daha önce böyle bir işle uğraşmamıştım, yalnız, Kemali Söylemezoğlu'nun yanında yaptığım yaz stajlarında bu tip konularla tanışmıştım. İlanda bahsedilen Van Tatvan ilgimi çekti.



İller Bankası Planlama Dairesi'ne görüşmeye gittim. O zaman Ahmet Menderes müdür idi, çok dirayetli, babacan bir ağabey idi. O sırada Baran İdil, Yavuz Taşçı arkadaşlarım da orada çalışmaktaydı. Örnek çalışma olarak bana Köyceğiz'i gösterdiler. Hoşuma gitti, "ben de yapmak isterim" dedim. Fakat beni Van Tatvan'a yollamak istemediler. Selendi ve Horsunlu imar planlarını verdiler. Bunlar 1962 yılında oldu. Yaptıklarım takdir edilmiş olmalı ki bana bunun üzerine yeni bir bölge teslim ettiler: Göreme'de Avcılar Kasabası. Göreme tabii müthişti, büyüğü bir dünya. O ilginç belde için 6 yaşındaki yeğenim - şimdi 56 yaşında - "tam masallardaki gibi" demişti.

İmar planı yapma işi bir yana, Göreme Yöresi'nde mimari özellikler taşıyan hatta çoğu yerde mimariyi öğreten kapıların açıldığını gördüm. İnsan yaşamından gereksinimlerinden, malzemeden ve doğadan fışkıran bir mimari. Bu yerel mimarinin kentsel, mekansal, yapısal örnekleri bir kimlik taşıyordu. Yöre taşını ve iklimi iyi tanıyan ustalar teknik bilgileri ve duyarlılıklarını çok güzel birleştirmişlerdi. Yerellik, gelenek, sükunet ve huzur hep bir aradaydı. Bu bölge için birçok fo-

toğraf sergisi açtım, yayımlar yaptım, seminerlere katıldım. Hala devam etmek aklımdan geçmiyor değil.

HK: Selendi ve Horsunlu gibi projeleri Şandor Hadi ile beraber mi yapmıştınız?

SH: Hayır, yalnız yaptım. 1/1000'lik ve 1/5000'lik planlardı. O zamanlar teslim edip, akıbetini bilmediğimiz planlardı. Sonradan imar planları ile ilgili ömür boyu süren müelliflikler gündeme geldi. İstanbul Şile Kazası ile Develi'yi de yaptım. Kayseri yakınında. Böyle beş iş, bunları yaparken kendi büromu kurmuş, çalışmaya başlamıştım.

Öbür yandan Şandor mezuniyetinin hemen sonrasında, Turgut Cansever'in bürosunda çalışmış olarak, Beyazıt Meydanı inşaatı şantiyesinde bulunuyordu. İbrahim Yolal müteahhit idi. Turgut Cansever'in düşünmüş olduğu ve kendisinin de uygulamasını çizdiği projelerin uygulamasında çalışıyordu. Beyazıt Meydanı işi yarım kaldı fakat Şandor'un İbrahim Yolal firmasında uzun yıllar yeri oldu. Birçok inşaatların ve restorasyonların yanı sıra tren yolları, liman, fabrika

vs. gibi işleri de vardı. Şandor onlarla ilgiliydi. İbrahim Yolal Şandor'a mimari bir iş yaptırmak istediği zaman önce bizi yemeğe çağırırdı. Şandor ile karşılıklı birbirlerine derin saygıları vardı. İbrahim Yolal kendi işini bitirirken Şandor'un işini de sonlandırdı. Şandor isterse giderdi, isterse gitmezdi, maaşını her zaman alırdı, çünkü işe yarayacağı zaman fazlasıyla işe yarardı.

Biz bir araya gelince mesleki faaliyeti de birlikte yürütmeye başladık. Aynı adı taşıyan bir büromuz olsun, birlikte mimarlık yapalım demiyorduk. Zaten her işi beraber yaptığımız için doğal şekilde bir arada olduk. Çok sonra Milli Reasürans projesi yapılırken 1985'te büroyu şirketleştirdik.

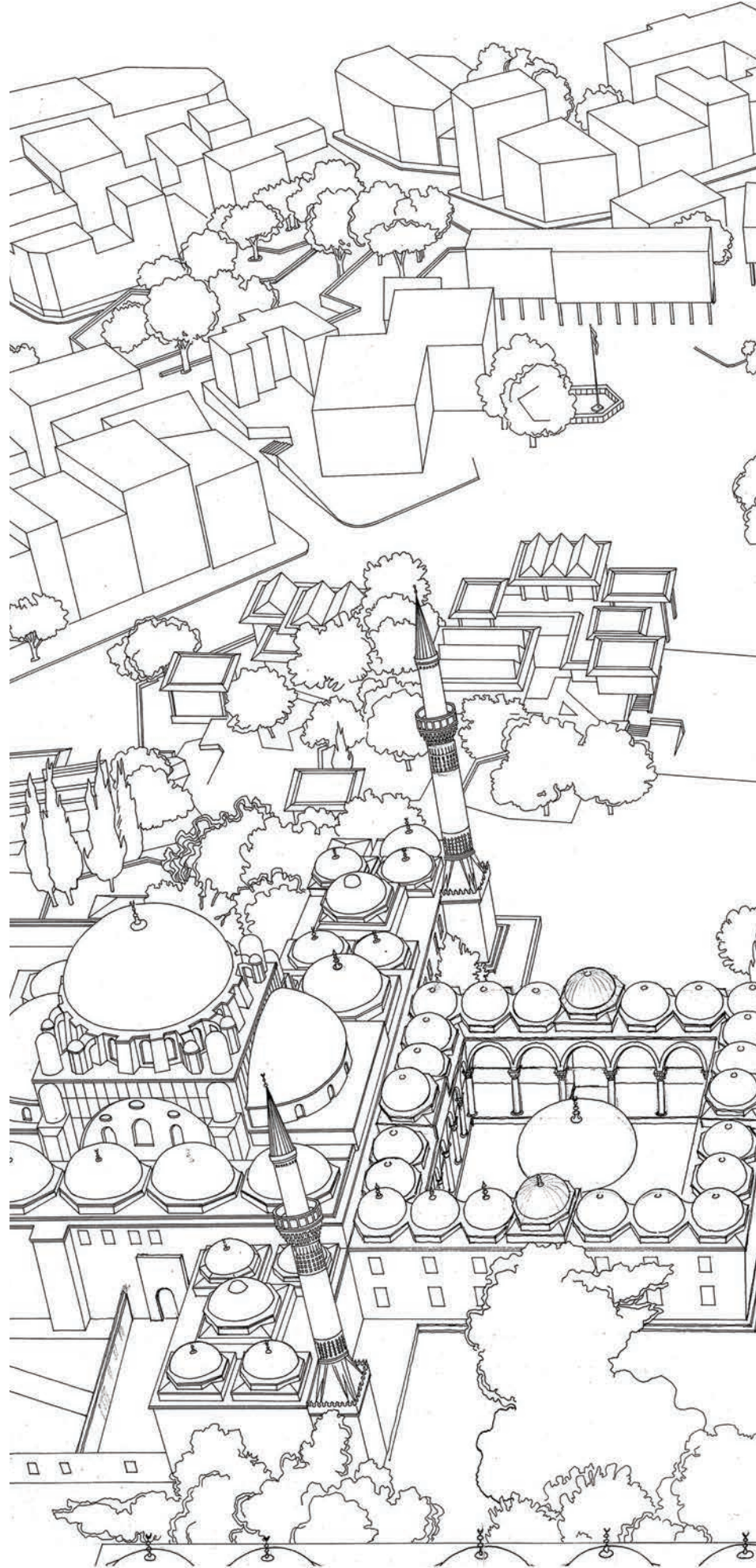
ÖK: Bir de Dumlupınar için yarışmaya katıldınız sanırım.

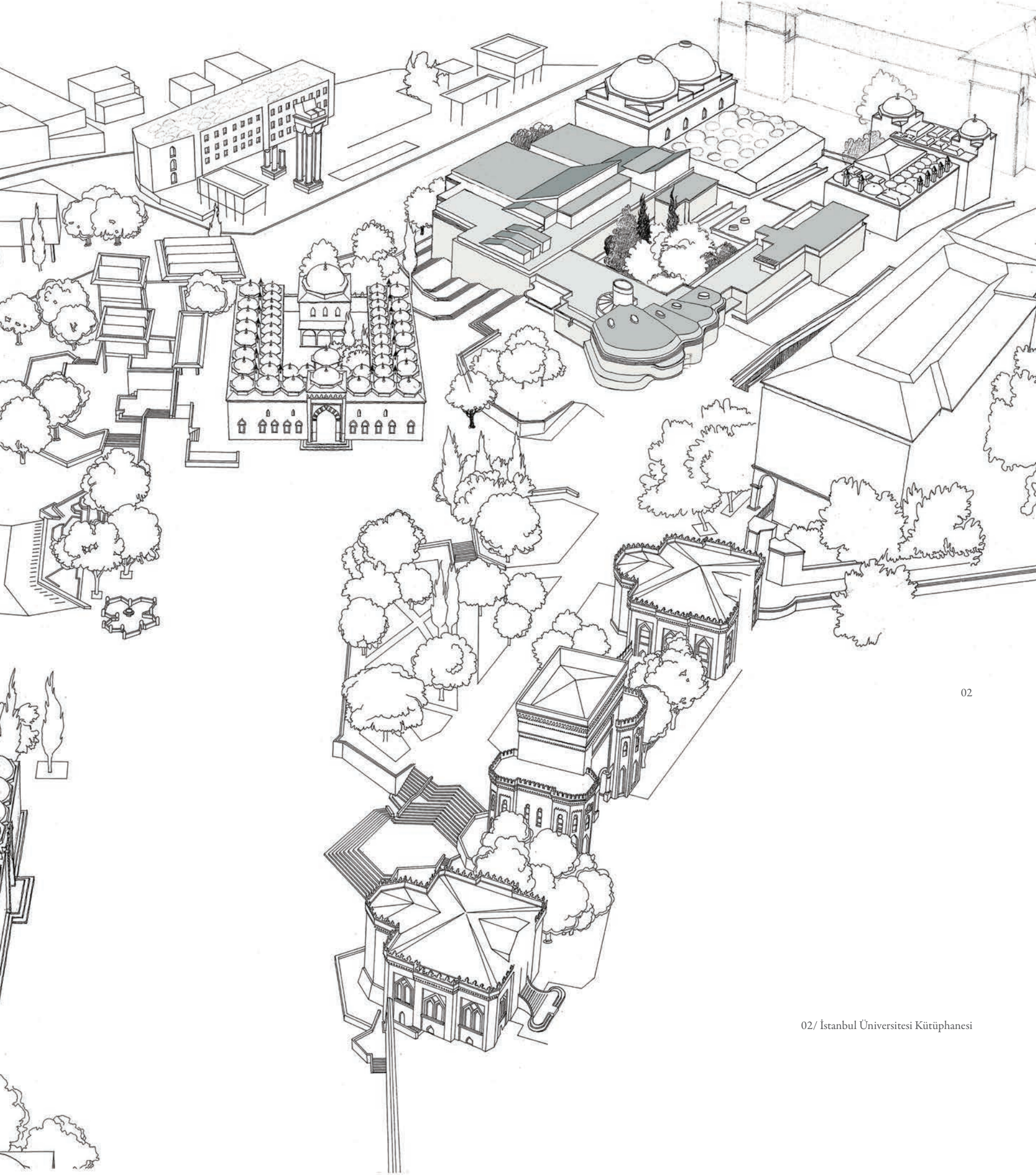
Şandor Dumlupınar Yarışması'na Şerafettin Öztürk ile katılmıştı. Dumlupınar 2 aşamalı bir yarışma idi. Orada Şandor'ların yaptığı projede sunaklar, toplantı yerleri, ziyarete gelenlerin mutlu olacakları, törenler sırasında geçici olarak kurulmuş yerlerden alışveriş yapabilecekleri çözümler vardı. Ben imar planları yaparken Şandor da Dumlupınar imar planını yaptı. Birlikte Dumlupınar'a gittik, hatta yolda giderken radyodan Le Corbusier'in öldüğünü öğrendik. 30 Ağustos yaklaşıyordu ve Dumlupınar'da büyük bir telaş vardı.

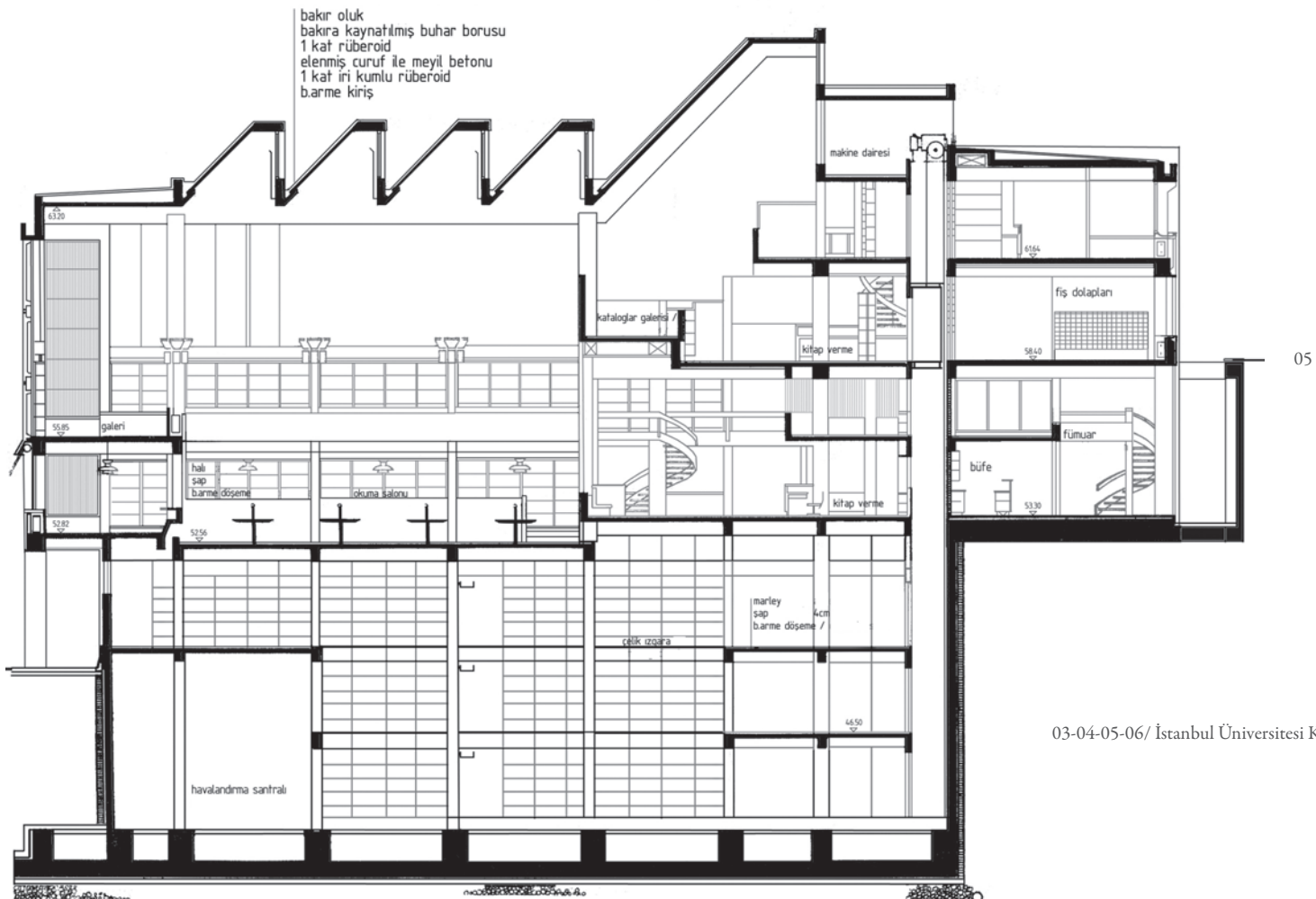
Biz imar planı için gitmişiz, araştırmalar yaparken oralı insanların heyecanına şahit olduk. 30 Ağustos törenleri çevrede yaşanan en heyecanlı, coşkulu toplumsal bir olay. Kadınlar toprak çatılar üzerinde resmi geçit alayını izliyorlar, takılar takmışlar, başlarına beyaz örtüler örtmüşler. Bizi zafer tepesine götürdüler, halk bütün tepeyi doldurmuş, kağnılar, at arabaları, çoluk, çocuk, kadın, erkek, o çorak tepe tıklım tıklım... Fakat bir yandan sıkıntı var. Yerin altına yapılmış tuvaletlerin kapısı kilitlenmiş, zor bir durum. Bir müze var, camlı. Kışın rüzgârdan camlar kırılıyormuş, oraya da kimseyi almıyorlar. Anıt alanında üçgen duvarlar var, üzerine bayraklar asılıyor fakat o duvara bayrak asmak kolay olmadığı için çözümler icat etmek gerekiyor. O zaman Şandor'ların projesini geçirdim aklımdan. Neyse, tören bitti, yarım saat geçti, ortalıkta bir tek insan kalmadı, sadece rüzgâr esiyordu. Öyle bir şey ki o zafer bütün çevre insanların kıvancı idi. Öyle bir yerde öyle bir şey yapılmalı ki hakikaten yaşamalı. Bir de bir uzun anfi vardı, orada bir arada oturan köylüleri görmek öyle heyecan vericiydi ki, hepsi başlarını sarmışlar, rengârenk, pembeler, yeşiller, bir arada, hepsi coşkulu. Bellerinde kuşaklar, sırtlarında, kucaklarında çocuklar. Yazık ki o zaman elimizde yalnız siyah beyaz film vardı. Resmi geçit yapıldı, 2 paraşütçü atladı. Millet nasıl heyecan içinde, alkışlıyorlar. 30-40 paraşütçü atlasa ne olurdu? Halkın tek rüyası. Yaşam çok önemli! Ben orada halka başka türlü bir şey verilmesini düşündüm. Semboller ve onların yarattığı ifadelerle anıyı, saygıyı, coşkuyu vurgulamak ve aynı anda insanı yaşatmak ve mutlu etmek de önemli görülmeli.

ÖK: Uygulanmış projelerinizden bahsedelim biraz isterseniz. İstanbul Üniversitesi Kitaplığı Projesi ne zaman gerçekleşti?

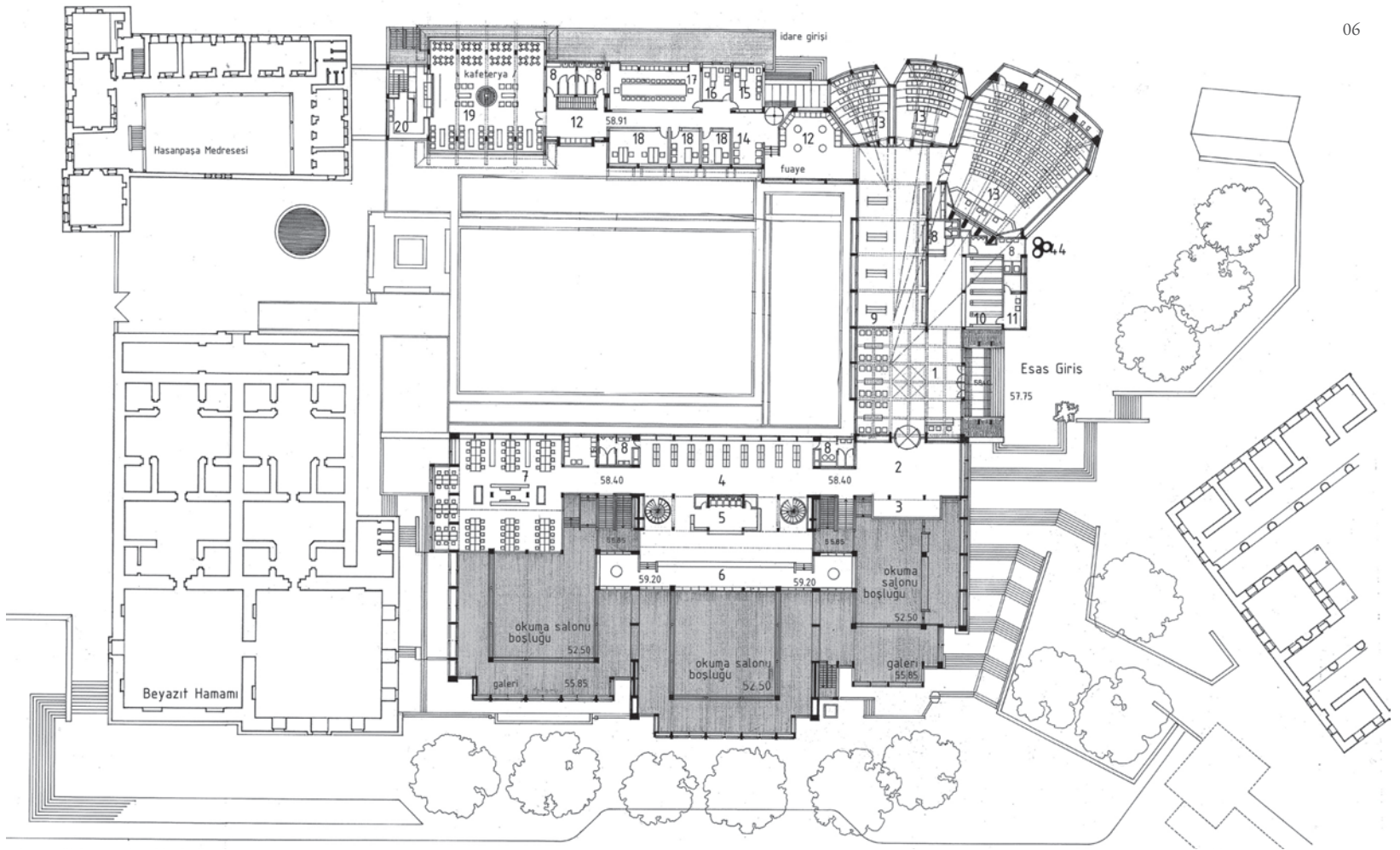
SH: İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nin 1964'te yarışması yapıldı, 1969'da sözleşmesi imzalandı, 1970'de temeli atıldı, 1986'da binanın bir kısmı, okuma salonları ile kitap depoları gerçekleştirildi. Konferans salonları, yönetim alanı, kitap aksesyon bölümü hatta giriş holü henüz yapılmadı.







03-04-05-06/ İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi



Daha sonra 1975-76 yıllarında Boğaziçi Üniversitesi Kütüphanesini yaptık. O arada yarışmalara girdik. 1973'de girdiğimiz Sivas Hükümet Konağı yarışmasında ikinci olduk. Aynı yıllarda açılan Ankara Adliyesi Yarışmasında da ikinci olduk. Ankara Adliyesi Yarışması'na çalıştığımız sırada annem vefat etti, çok kederli idim. Şandor da "büroya gitmeyeceğim, evde çalışayım" dedi. Yaptıklarını bana gösteriyordu. Çizilenlere baktıkça sıkılıyordum, parsel biçimine paralel olarak dar, uzun, derinlemesine bir bina yapıyordu. Mecburen evet diyordum ama içime de sinmiyordu. Bir ara deftere çizdiği bütün eskizleri gördüm. Aralarından birini epeyce geliştirmişti. Bir başka seçenek vardı, önde ticaret mahkemeleri, arkada ağır ceza salonları, girişte konferans salonları ile farklı bir mekânsal durum geliştirmişti. Biz hep şunu yapmak istiyoruz, bir yere girilsin, bir avlu olsun, oradan her tarafa dağılalım, her mahkemeye ayrı ayrı girilebilsin, fakat yapamıyoruz. Şartnamede ilk cümle olarak "tek giriş olsun" deniliyor. Adliye sarayı 78.000 m² olacak ve tek giriş olacak. Bu durumda avluya girince binaya bir yerden girip bir uçtan öbür uca tüm binayı kat etmek gerekiyor. Bu giriş meselesi yüzünden avlu yapamıyoruz. Şandor'un çizdiği o eskize baktım, rahat, ferah görünüyordu, derinlemesine gelişmemesi iyiymi. "Bak, bu daha güzel" dedim. "Sen hiçbir şey beğenmiyorsun zaten" dedi ve gitti. Biraz sonra "sen haklısın, gel çizelim şunu" dedi. O yarışmada da ikinci olduk. Programda mahkeme kalemi, hâkimler bölümü, sonra da duruşma salonları vardı. Kalemin gizlilik içinde çalışması çok önemlidir. Bu yüzden, biz bu hacimleri sıralarken koridorlar uzayıp gidiyordu. Birinciliği kazanan projede kalemi açık banko şeklinde yapmışlardı, o durumda koridorlar uzamıyordu. Avlu yapmışlardı ve

binaya her tarafından giriyorlardı, iyi de yapmışlar. Bütün yarışmanlar tek giriş yaparken bir tek birinciliği alan proje çok giriş yapmıştı. Yarışmalarda bazen jürinin dediği jüriyi bağlamıyor.

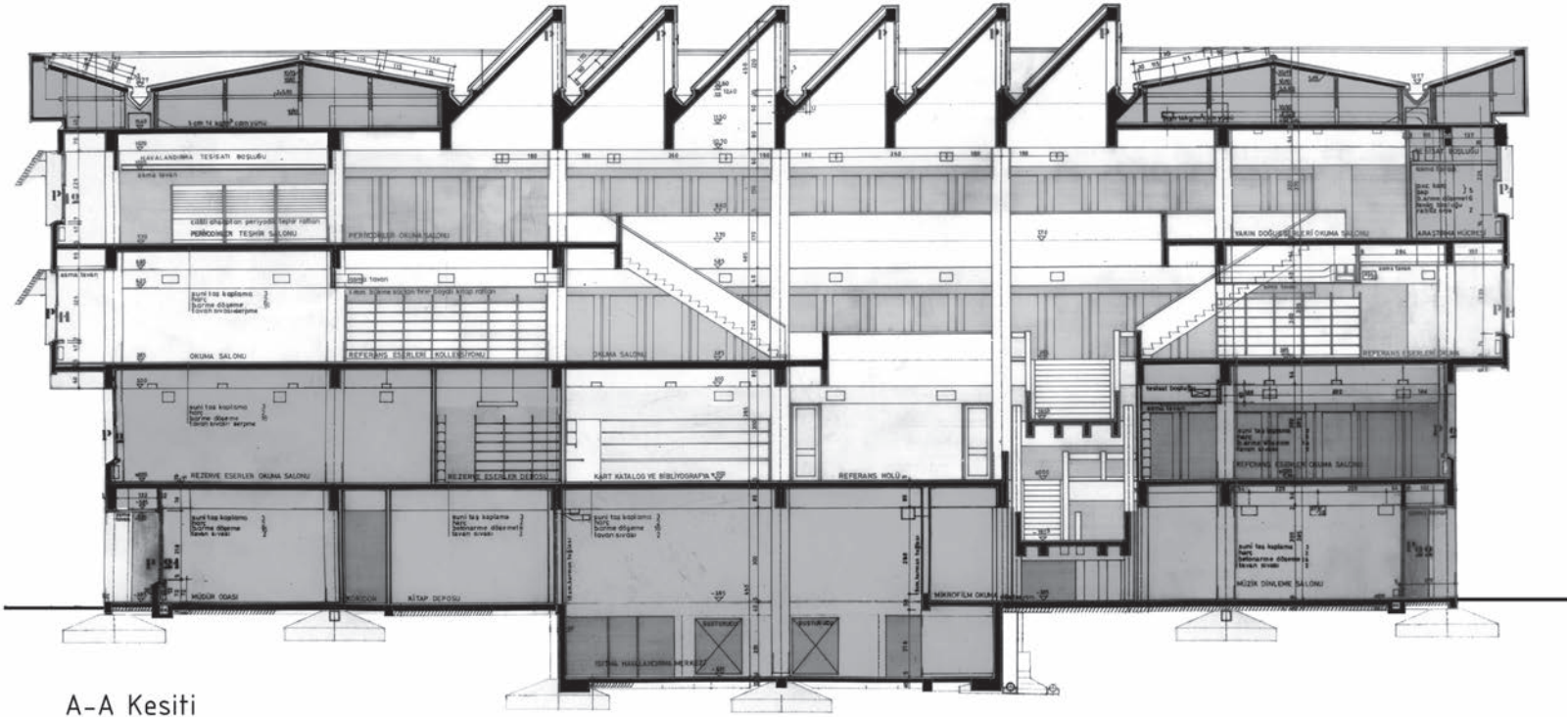
ÖK: İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nden önce uygulanmasa da yaptığınız proje var mı?

SH: Abide Yapı Sitesi vardı. Orası da Milli Reasürans'a aitti. Uygulanmadı. Aynı tarihlerde Yolal'ın Beyoğlu'nda aldığı bir hanın restorasyonu yapıyordu. O binanın içinde bir yeri de büro olarak bize vermişlerdi. Şandor yine oraya da tuğla duvarlar falan yapmıştı. Yine kimse kaçta geldin, kaçta gittin demediği için, bir yandan da yarışmalara zaman kalıyordu.

HK: Diğer önemli bir yapınız da Boğaziçi Üniversitesi Kütüphanesi. Bu proje yarışmayla mı yapılmıştı?

SH: Hayır. 1976'da başladı. Boğaziçi Üniversitesi kütüphane yaptırmaya karar vermiş. O sırada Mimar Aptullah Kuran rektör. Mimarlar Odası'ndan 5 isim istemişler. Büroları gezmişler, bizi de ziyaret ettiler, yaklaşımlarımızı dinlediler. Sonuçta işi bize vermeye karar vermişler. Kontrol Amirliği'nde çok iyi bir mimar vardı, Nejat Erem.

Biz bu proje için 2 seçenek üzerinde çalıştık ve bu 2 seçenek ile Aptullah Kuran'a gittik. Baktı ve benim rektör olarak karışmamam gerekir ama Amerika'da avlulu bir kütüphane görmüştüm deyip avlulu seçenek üzerinde durdu. Bir de ortası boşluklu kompakt bir bina yapmıştık. Yüksek tavanlı mekânsal zenginliği olan bir seçenektir. Diğer böyle bir zenginliğe imkân vermiyordu, o nedenle biz kompakt olanı yapmayı tercih ettik.



A-A Kesiti

07/ Boğaziçi Üniversitesi Kütüphanesi

Binayı da önünde boşluk bırakıp geriye yerleştirmeyi düşünüyorduk. Üniversite ona taraftar olmadı, siz o boşluğu bırakırsanız nasılsa bir gün doldururlar dendi. Nitekim arkada bıraktığımız boşluğa zamanla öğrenci yurdu ve benzeri başka binalar yapıldı. Boğaziçi Üniversitesi daima centilmen, zarif ve iyi bir mal sahibi idi. İnşaat aşamasında da bütün uygulama tarafımızdan kontrol ediliyordu. Hatta Şandor, büro da yakın olduğu için kalıp kurulma aşamasında beline keseri asıp şantiyeye giderdi.

Bu işler yapılırken, bir yandan Işık Mimarlık Mühendislik'te derse gidiyorduk. O aralar Rumelihisarı Kışlak Sokak'ta bir Macar Hanıma, - Valeria Hanım - ev yaptık. Bu Macar Hanım Cumhuriyet'in kuruluşunu görmüş, hali vakti yerinde bir iş kadını idi. Mümessillik ile uğraşırdı. Yeniköy'de bir arsa gösterdi. Orayı beğenmedik, ona Hisar'daki yeri bulduk, beğendi, aldı.

ÖK: Ev yaptıran bir mal sahibi ile anlaşmak kolay değildir. Nasıl oldu o işler?

SH: Mal sahibi bize güveniyordu. Müdahaleci bir tavra sahip değildi. O kadar ki antika eşyalar türünden yeni mobilyalarını dahi bizim yapmamızı istemişti. Antikacılar gitmeyi önerdikse de. "Hayır, siz yapacaksınız" dedi ve yapıldı.

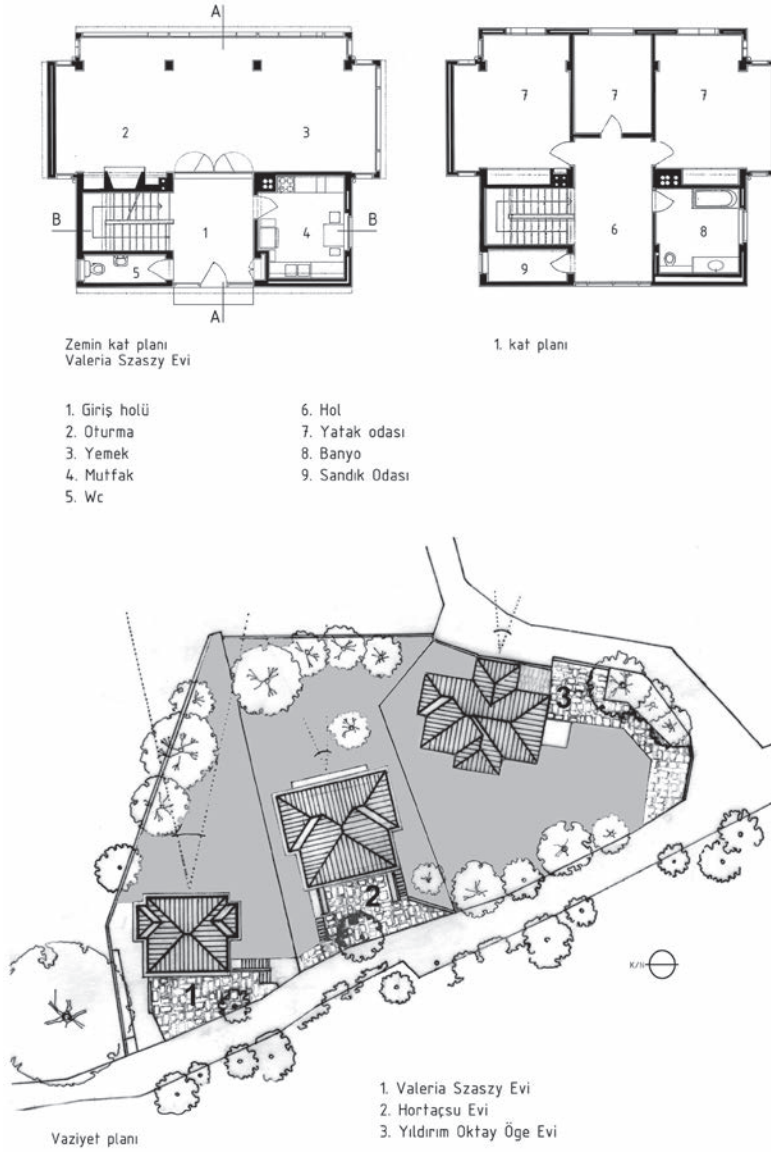
Proje aşamasında, arsada yükseldikçe çok güzel Boğaz manzarası görüldüğü için manzaraya nazır teras katı olan bir ev tasarladık ama Belediye Boğaz'da kırma çatı zorunludur diyerek projeye itiraz etti. Tabii proje değişti. Giriş katında yaşama alanı, yukarıda yatak odaları ve sofası olan bir ev yapıldı. Meyile ayak uyduran bahçe katında da sera vardı. Bu evin arsası parsellenip üç büyük arsaya bölünmüş bir ahşap evin bahçesine aitti. Bir parsel bu ev yapıldı, en uçtakinde yıkıldı yıkılacak vaziyette duran ahşap ev vardı. Orayı da bir mühendis bey almıştı. O evin de restorasyon projesini yaptık fakat Şandor yapım işiyle uğraşmak istemedi. Valeria Hanım'ın gösterdiği ilgi ve anlayışı

orada bulamayacağını anlayınca o iş ilgisini çekmedi. Projeyi yapmak ise çok kolay oldu. Hemen izni alındı. Evin orijinalini bozmuş olan her türlü ek vs. atıldı. Boğaza bakan evin deniz manzaralı cephesine sandık odaları vs. yapılmıştı. Vaktiyle ev daha çok bahçeye bakıyormuş. Alttaki ilave mutfak alanını paylaştırıp evin katlarına ekleyerek denize bakan kısımları yaşam alanlarına dönüştürdük. Bir taraftan bahçeye, bir taraftan denize bakan bir salon elde edildi. En üst katta da, orta alanda büyük bir çatı feneri altına yemek köşesini yerleştirdik. Bina pek kaliteli yapılmamış. Sonradan mal sahibi "çok güzel oldu" deyip bizi yemeğe çağırdı. Hakikaten çok güzeldi. Bir yandan bahçe, bir yandan deniz görünüyor, çatıdan ışık geliyor. Bina duruyor, fakat fotoğrafı yok.

Daha sonra Boğaziçi Üniversitesi'nde görevli kimya mühendisi Prof. Amable ve Öner Hortaçsu ortadaki parseli satın aldılar, Valeria Hanım'ın evi gibi bir ev istediler. En üst katın manzarası çok güzel, deniz görüyor, tam yaşam yeri deyip, önceki evdeki elemanların yerini değiştirip, üst katta oturma, giriş katında yatak, bahçe katında çalışma ve kitaplık bölümüne yer verdik. Kabul ettiler. Ev yapıldı. Mal sahipleri her zaman memnuniyetlerini dile getirdiler. Öner Hortaçsu çok titiz bir insandı. Buna mukabil Şandor titizlendikçe "en iyi iyunin düşmanıdır" diyordu. Bir seferinde Şandor da ona "Sen Pier Kilisesi'nin çan kulesi üzerindeki meleklerin heykellerini yaparken heykeltıraş niye o kadar titizleniyordu, kim görecekti onu orada?" diye sormuş. Öner Bey bu sözü utanarak hatırladığından bahsetmişti.

ÖK: Arkeoloji Binası'ndan da bahsedebiliriz biraz...

SH: Arkeoloji Binası Topkapı Sarayı ile Gülhane Bahçesi arasında Eski Doğu Eserleri Müzesi'nin arkasına yapılan Ek binada sergileme olanaklarını artırmak üzere çatıdan ışıklandırma sistemi kullanılmıştı. Işıklandırma bandı eski ve yeni binalar arasına konmuş, eski binanın dış duvarı yeni binanın iç duvarı olurken eski ile yeninin sürekliliği sağlanmaya çalışılmıştı.



HK.: Milli Reasürans binanızdan da bahsedebilir misiniz?

SH: Milli Reasürans yarışmasına çalışırken önce ayrı başladık çalışmaya, 1984 yazında. Başta birbirimizi etkilemek istemedik. Bir araya gelince, tasarıma Osmanbey'den başladık diyebilirim. Yarışma alanına geldiğimizde “*yol dar, burada onu ferahlatacak bir şey yapmalı*” diyerek işe koyulduk. Epey çizdik. Sonra boşluğu yapmaya karar verdik. Bir yandan araziyi doldurmak, şehrsel hizayı kabul etmek gibi konular vardı. Bir taraftan da şunu düşünüyorduk: “*İsteseler birini davet ederler, o birisi de onlara düzgün bir bina yapar, şu halde niye yarışmaya çıkardılar, demek ki bir fikir bulmak lazım, bir şey peşindeler*”. Zaten şartnamede de şehir içinde bir röper olma isteğinden bahsediliyordu. Yolun darlığı, Maçka Palas’ın yanında nasıl var olunacağı, Milli Reasürans’ın kurum kimliği, işlev, kent içinde bir röper olma, çekim yaratma gibi gidişli gelişli düşünceler içinde şehrsel eyvan olarak isimlendirdiğimiz boşluk oluşturma fikrini pekiştirdik. Öte yandan bir başka alternatif üretiyorduk. Önde olsun ama bir boşluğu olsun gibi. Proje teslim günü yaklaştı. Bir gece saat 3’te Şandor şöyle bir karaladı. “*Bak, bu var, şu var, hadi bakalım seç*” dedi. Boşluklu, bizim tabirimizle eyvanlıyı seçtim. “*İyi ama kaybederiz, gerçekleştirmek zor*” dedi. “*İlk defa mı kaybetmiş oluruz, bunu yapalım, sonra kaybedelim*” dedim. Kabul etti ve şehrsel eyvana doğru ilk adım atılmış oldu.

HK: Aslında jürinin ifadesinden, binanın kendisi röper olsun sonucu çıkarken, “boşluk” yaparak röper oluşturmak fikri etkileyici bir fikir.

SH: Yarışmaya 15 büro davet edilmişti. Bunlardan 9’u proje gönderdi. Çok fazla şey isteniyordu, 41 pafta teslim ettik. Tesisat, elektrik projeleri falan da istenmişti, çizimler hayli yüklüydü.

HK: Jüride kimler vardı?

SH: Doğan Erginbaş, İsmet Aka, Mesut Evren, Gündüz Gökçe, Yılmaz Sargın. Yedek jüri, Mete Ünal ve Mete Ünügür, Müfit Yorulmaz. Rapor-tör Ferhan Yüreklî ve Turhan Damlacı. Mete Ünügür ve Mete Ünal’ın yedek üye olmakla beraber tüm oturumlara katıldıklarını, genç ve dinamik mimarlar olarak fikir beyan ettiklerini sonradan öğrendik. Jüri çalışması 1 ay kadar sürdü, biz birinci olduk, ikincilik ve üçüncülük yoktu.

ÖK: Seçemediler mi, yoksa zaten sadece bir kazanan mı olacaktı?

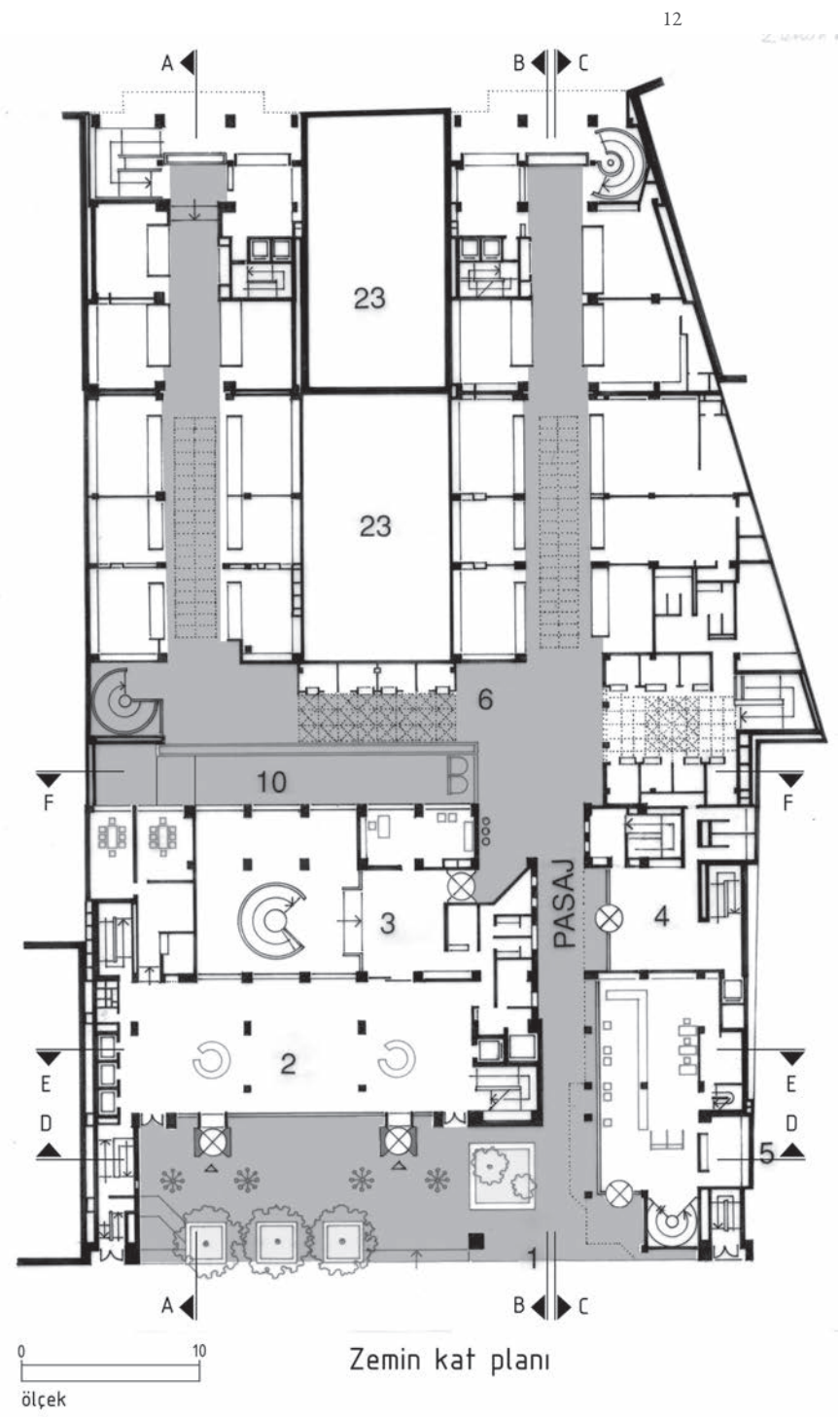
SH: Nedenini bilemem, yalnız 2. ve 3. derece ödülleri bedellerini, mansiyon sayısını ve ödentilerini arttırarak yarışmanlara dağıttılar.

HK: Bu maket harika bence, hala bu kadar iyi durumda. Kaç yıl oluyor yapıldı?

SH: 1984’te yapıldı. Şandor’un el emeğidir. Milli Reasürans Genel Müdürlük yarışma şartnamesinde iki türlü proje hazırlanması istendi. Arsanın içine doğru giren Kızılkaya Apartmanı’nı ileride alabiliriz, o nedenle o alanın katılımıyla doğacak neticeyi proje üzerinde görelim diyorlardı. Bu maket, o duruma göre yapılmıştır. Fakat sonra o bina alınmadı. Alınsaydı böyle bir avlu olacaktı. Şimdi Kızılkaya Apartmanı arkasında tek katlı bir bölüm var ve bizim dükkânlarımız onun etrafını sarıyor. Maketteki gibi olsaydı daha iyi olacaktı sanırım.

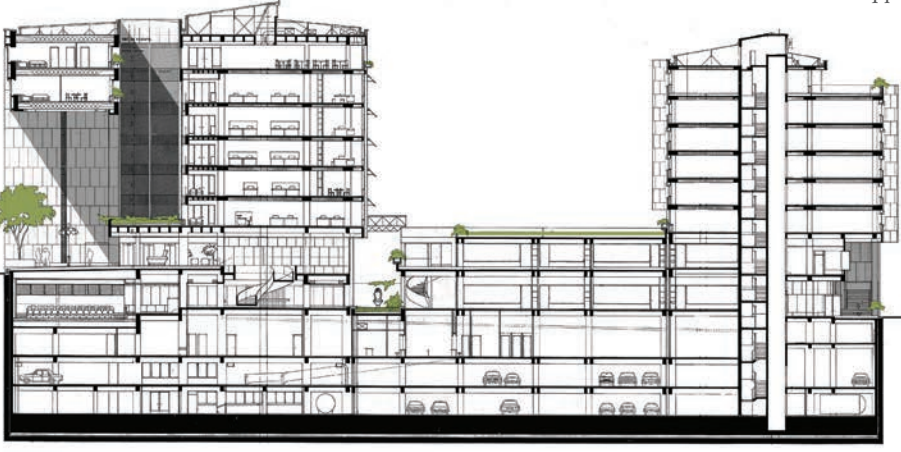
HK: Hikâyesini bilmeyen için, şu andaki hali de rahatsız edici değil. Bu cadde üzerinde bu boşluğu açmak bugün için de avangard bir tavır. Bu binanın yapıldığı 80’li yıllarda, mimarlıkta en yaygın yaklaşım, post modern bir tavır benimsemekti. Yeni bir şey yapmak istendiğinde post modern bir eleman kullanmak ilk akla gelen yoldu. Türkiye’de de sayıca çok fazla olmasa da bu tür denemeler yapılmıştı.

SH: Bizim hiç öyle bir binamız olmadı. Aklımızdan geçmedi. Bizim düşüncemiz bir şeyin kendini ifade etmesi idi.

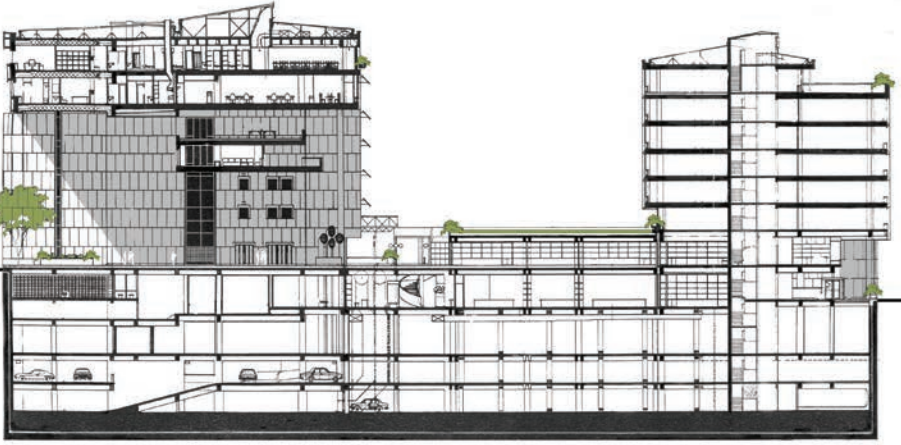


1. Eyvan 2. Giriş Holü 3. Fuaye 4. Sosyal Tesisler Girişi 5. Banka
6. Çarşı 10. Çatı Bahçesi 23. Komşu Bina

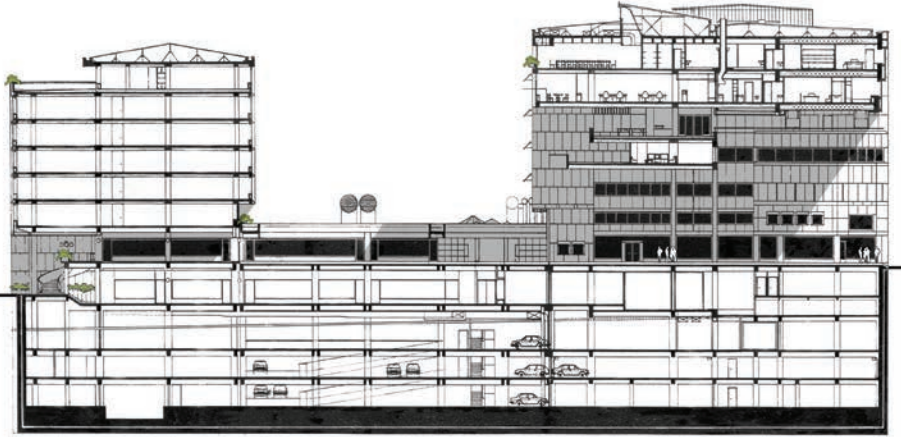




Kesit / A-A



Kesit / B-B



Kesit / C-C

Kolonsa kolon, duvarsa duvar, açıklıksa gereken genişlik ve yükseklikte. Bu inançlarla yapıldı. Gerçek ifadeler. Mesela bu evin salonunda bile, taşıyıcı kolonların kendini ifade etmesinin ne yararı olabilir? Ama biz bu ifadeyi aradık. Sıvanın arkasında kaybolup gitmesini istemedik. Düşey taraklanmış kolon yüzeyler, dolgu duvarın beyaz sıvasından derin bir fuga ile ayrıldı. Tek başına, bağımsız, sağlamlık ve direnç ifadesi bir nevi. Seçenekler, olanaklar v.s., bu meseleler üzerinde çok durduk, çok konuştuk. Belki onun için de çok üretmedik.

Bizim için anlamına uygun mekân yapma, uygun anlam ve elverişli çözümü bir araya getirmek önemli idi. Süsten arınmışlık, yalınlık, sadeliğin peşinde idik. Hayatın kendisi, geçip giden zaman içinde o sadeliğin içini dolduruyor. Görüyorsunuz işte, bir yığın anı çerçevelenmiş, kendimizce seçtiklerimizle yan yana.

HK: Sonuçta az ve öz olmuş. Sayıca çok fazla üretilse, bu niteliği sürdürmek daha güç olabilirdi. Her bir projeye verilen emek belli oluyor.

ÖK: Benim görebildiğim kadarıyla mimarlık dışında şeyleri daha çok konuşmuşsunuz. O çok yararlı olmuş.

SH: Bakır almaya giderdik, çinicilerde, halıcılarda çok dolaşırdık. Çocukların okul çantasının sırt çantası olmasını istedik, bütün İstanbul'u alt üst ettik. Tabii o sırada hep konuşuyorduk.

HK: Zanaattan alınan desteğin varlığı da hissediliyor.

SH: Evet, zanaat önemliydi. Yani bir fikrin ne olduğu ve nasıl yapılacağı meselesi hep bir arada düşünülüyordu. Hatta nasıl yapıldığı ne olduğunu tarif ediyorduk.

Bulunduğumuz dairede zemin kattayız. Burada güvenlik önlemi şart idi. Demir kafeslere razı olduk. Demir kafesler, bisiklet zincirleri ile kurulan mekanizma sayesinde yukarı aşağı kaydırılarak açılıyor, doğramalarsa sağa ve sola itiliyor. Böylelikle oda, bahçe ile iç içe keyifli bir balkon oluyor. Keyifle güvenliği birleştiren bir detay.

HK: Nasıl çalışırdınız? Aranızda bir iş bölümü var mıydı? Bir yandan Şandor Beyin detaya çok hâkim olduğu görülüyor ama çalışma sürecinde aranızda kritik bir etkileşim olduğu görülüyor.

SH: Şandor bana *"hiçbir şey yapmadan da gel şurada otur"* derdi. Hep konuşurduk. Şandor motordu, onun hızına yetişmek kolay değildi ama kastettiğim üretken olmasıydı. En baştan çok düşünüp işe epey hız veren bir tipti ve oturunca zehir gibi yapardı. Biz alışmıştık, bir yaşam tarzı, arkadaşlık, meslektaşlık iç içe geçmiş vaziyette hep konuşurduk ve ben onun söylediklerinin aksini söylerdim. Aksini söyledikçe o da düşünürdü, bazı yapılmış şeyler de yıkılırdı. Mesela bu evin banyosu... *"Tesisatı yaptırdım, gel gör"* dedi. İçeri girer girmez *"olmadı bu, şöyle içeri girince karşıda ayna olmalı, üstte ışık boylu boyunca aynayı aydınlatsa"* dedim. Haklı buldu, hemen değiştirdi.

ÖK: O zaman, o motorsa siz vitesmişsiniz, arada bir geriye takıyormuşsunuz!!

SH: Birbirimize engel mi oluyoruz, ben acaba engel mi oluyorum diye düşünürdüm. *"Yok, yok iyi"* derdi.

HK: Sizin Teknik Üniversiteye öğrenci olarak girişiniz hangi yıld?

SH: 1953

HK: O yıllarda pek fazla kız öğrenci yoktu herhalde, toplam kaç kişi alıyorlardı?

SH: Toplam 100 öğrenci almışlardı. Kız öğrenci sayısı benim zamanımda ilk kez 13'e çıkmıştı. Yetenek sınavı yapılıyordu mimarlık fakültesine öğrenci seçimi için. Corbusier'nin bir yapısını sormuşlardı. Ablam inşaat fakültesinde okuyordu fakat mimarlık derslerine de girerdi, bana Villa Savoye'dan bahsetmişti. Ben de sınavda karşıma çıkınca Villa Savoye deyiverdim.

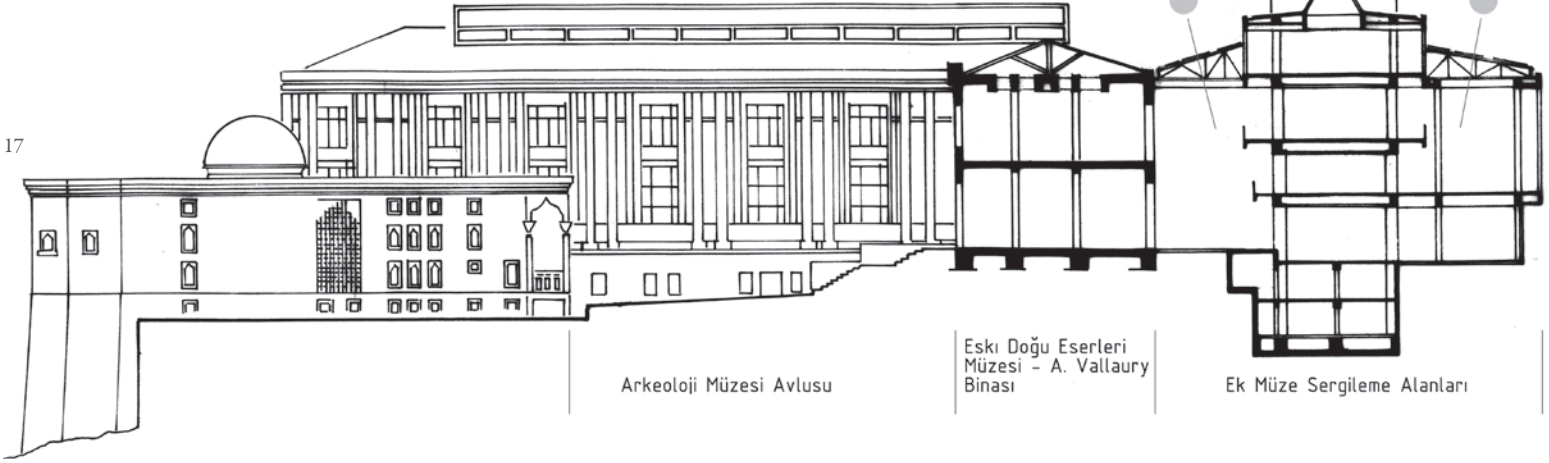
ÖK: Eğitiminiz sırasında ne tür deneyimler edinmişsiniz?

SH: Ben tüm öğrenciliğimi boyunca çalıştım. Kemali Söylemezoğlu'nun bürosunda çalıştım. Hilton Otel'i'nin yüzme havuzu inşaatında çalıştım. Turgut Cansever'in bürosunda çalıştım. O zaman Karatepe Savaşları çiziliyordu. Melih Birsal ve Haluk Baysal'ın bürosunda Karayolları Binası projesinde çalıştım. O bina ilk çelik bina idi, sonradan yapılamadı. Aynı dönemde misafir hoca Rolf Gutbrod'un öğrencisi idim ve okulda, Gümüşsuyu'nda hostel projesi yapıyordum. Bürodan öğrendiğim şekilde çelik yapı önerdim. Çelik malzeme için *"yazık"* demişti, fakat Stuttgart'ta çalışma olanağını da temin etmişti.



Cam Çatı Işıklık Cam Çatı

17



15-16-17/ Eski Doğu Eserleri Müzesi

ÖK: Peki kimlerle ahbablık ederdiniz?

SH: İşin açıkçası Şandor ve ben birbirimize yetiyorduk galiba. En sık görüştüğümüz Mehmet Tataroğlu vardı. Mehmet çok yetenekli ve hünerli idi. Şandor Mehmet'in arkadaşı olduğu için gurur duyduğunu söylerdi. Sonra Ergün Aksel vardı. Ergün sınıfımızın ası idi, müthiş bir tipti, bir fenomendi. Adeta mimarlıkla nefes alıp verirdi. Cihat Burak'la geçirdiğimiz saatlere paha biçilmez...

Şandor'un vefatından bir ay kadar sonra Taşkışla'da Mimarlar Odası ve İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi'nin ortak kararı ile bir anma toplantısı ve sergi düzenlendi. Serginin anı defterine Cihat Burak "*Şandor altın şarkısını söyledi, altın gibi kalbiyle altın tarlaya gitti*" diye yazmıştı. Cihat Burak her zamanki zarif ve naif dilini Fransız dili ile harmanlayıp "*Şandor*" ile fonetik olarak benzeşen "*chant d'or*" (altın şarkı) ve "*champs d'or*" (altın tarla) kelimelerini bir araya getirmişti.

HK: Konuşulacak çok şey var ama bu kısa zamana sığmak mümkün değil. Son olarak, uzun yıllar emek verdiğiniz eğitim alanından biraz bahseder misiniz? Eğitimci olarak uzun yıllar çalıştınız, halen de çalışıyorsunuz. Işık'ta derse gittiğinizi söylemiştiniz...

SH: Evet, Işık'ta derse gidiyorduk. Almanya'dan döndükten sonra Nezih Eldem ile beraber inşaat fakültesine yapılacak kütüphane projesinde çalışmıştım. Çok mutlu bir çalışma idi. Sonra Nezih Bey Işık'ta ders vermeye başlayınca ben, Şandor ve Zafer Koçak onun asistanı

olduk. Işık, yüksek okul statüsünde özel bir okuldu. İstanbul'da başka benzerleri de vardı. Beşiktaş'taki binasını da Mesut Evren düzenlemişti. İDGSA ve İ.T.Ü' den gelen çok hoca vardı. Çalışkan ve hevesli öğrenciler tanıdık orada. Hoca öğrenci oranı dengeli idi. Güzel bir kütüphanesi vardı, istediğimiz her türlü malzemeyi alıp getirirlerdi. YÖK ile Mimar Sinan Üniversitesi'ne bağlandı ve Işık ortadan kalktı. 1980'de Şandor okul işini bıraktı. Ben devam ettim 2001'de emekli oldum. Halen Vakıf Üniversitelerinde proje dersine gidiyorum.

ÖK: Geriye doğru baktığınızda eğitimde değişen ve değişmeyen ne var?

SH: İnsan ne kadar değiştiyse, o kadar değişti. İnsana bağlı bir şey, gerek eğitim kadrosunda, gerek yukarıdan gelen idealler, programlar, gerek yetişen insan bakımından Türkiye ne kadar değiştiyse o kadar değişti. Çalışma tekniğindeki değişim malum. Kaleminden dijital ortama geçildi. Tasarımın birçok adımında bilek, göz ve aklın birlikte çalışması gerektiğini, dijital ortamın ona etkin bir yardımcı olacağını düşünüyorum. Eğitimde süreç, eleştiri, sorgulama, merak ve özgürlük önemli. Eğitime tesir eden etkenlerden biri de, önceleri tematik olarak derinlemesine öğrenilenler bugün 5 şıklı cevap anahtarları halinde görünüyor. Bu yaklaşım eski ile yeninin farkını ortaya koyuyor belki de. Buna rağmen durumdan şikâyet edilse de bazı öyle öğrenciler var ki, müthiş bir gelecek vaat ediyorlar.

HK & ÖK: Ayırdığınız zaman için çok teşekkür ederiz.